

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XLIX. Amerina fideicommissi de Infelicibus. De eadem materia concursus fœminarum cum masculis agnatis, quos testator in una parte, seu substitutionum ordine exclusit, An scilicèt isti veniant ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

regula legales, quam ipsa natura docere videantur hujusmodi substitutum admittendum non esse, donec de facto tale nomen vivat, sive in uno sexu sive in altero.

Major difficultas, quæ in præsentî cadebat, consistebat in repetitiva dictione, ut supra, ibi, *E mandando la detta mia famiglia totalmente come sopra*, ut in specie pro repetitione masculinæ qualitatis dicta dictio ponderatur apud *Burrat. d. decis. 42. num. 7. & 8.* Verùm, cum sensu etiam veritatis, quamvis super ista cum unica disputatione ut supra incidenter habita, non omnino certum ac maturum iudicium efformari poterit, credebim id non obtinere, cum qualis repetitionis hodie percutere videatur dictum casum et concursus masculinorum, quamvis diversi generis ac diversi ordinis substitutionum, dummodò tamen eadem militet ratio, quia nempe agatur de faciendi transitum ab uno genere personarum ad alterum, sive ab una ad alteram lineam, sed semper inter agnatos, puta à descendentes ad transversales, unde feminae descendentes, & de linea admittenda præterenderent prælationem regulariter eis competentem adversus masculos alterius lineæ, de eadem tamen agnatione vera, vel ad summum de illa, in qua testator voluisset eandem agnationem renovari per artem, ad quem effectum, juxta præsertim mores Italiae, desiderata videtur continuatio sexus masculini absque mixtura femininarum, & sic ubi urget eadem ratio, secus autem ea cessante, tunc enim certum est fortius cessare repetitionem, pro cuius etiam exclusione in dubio est regula, ut pluries in præcedentibus.

10 Eo magis quia, neque præfata repetitiva dictione fatua remanet, sed rectè facit suam operationem, Tum circa repetitionem qualitatis legitimæ & naturalis, quam testator enixè in omnibus desideravit ad excludendos illegitimos, ut per *Beroum. conf. 115. num. 22. lib. 2. Giovasnon. conf. 63. num. 73. lib. 1. Rot. dec. 144. num. 10. par. 7. & decis. 581. num. 13. par. 5. rec. & ponderatur in d. Imolen. successione 14. Martii 1659. coram Bevilacqua*; Licet .n. ab hac dictione in suo casu recessum sit 28. Martii 1661. eodem, ut habetur *disc. seq.* attamen in secunda dictione revocatoria ponderatur motivum facultatis, quodque alias hac dictione sine operatione remaneret, quod in præsentî dici non potest. Tum clarius ad denotandam illam familiam, de qua testator etiam in parte conditionali sentit, constitutam scilicet solum ex personis supra expressis, quas in stipites constituere voluit, ne alias, dum in ipso non cadebat familia effectiva, sed tantum contentiva, stante dicti vocabuli generalitate in parte conditionali adjecta, alii hoc idem cognomen habentes in ea regione ad hujusmodi successione aspirare possent juxta difficultatem examinatam infra in *Romana primogenitura de Capisucchi disc. 50.* Atque hic mihi videbatur germanus sensus hujusmodi repetitivæ dictionis, quæ ita prudenter adjecta fuit per doctum testatorem hujusmodi difficultates rectè callentem, ita ut repetitio adjecta esset ad denotandos stipites familie, non autem omnes ramos.

His ita stantibus, dicebam inanem remanere inspectionem super qua scribentes in contrarium nimium insisterant, an scilicet dictæ feminae essent dispositivè vocatæ necne, quoniam cum ipsæ essent hæredes ultimi masculi, nil referebat, An venirent ex parte dispositiva vel ex conditionali, dum idem resultabat effectus excludendi dictum ulteriorem substitutum; Quinimò observabam, magis expedire insistere super parte conditionali ad evitandam

Cardin. de Luca de Fideicom.

alteram difficultatem excitatam per dictos Religiosos representantes etiam jura dictæ Comitissæ feminae superstitis ex prima linea Silla, à qua adhuc vivente juriurum cessionem reportaverant.

Licebant enim quod in omnem eventum, posita vocatione feminarum, ista potius conveniret præfata Comitissæ de linea prædicta, & habenti majorem proximitatem testatoris, non obstante quod hodie receptum sit pro regula, ut attendi debeat magis proximitas gravati quam gravantis, stante ejus limitatione, quando agitur de faciendi transitum de uno genere personarum ad alterum ex cumulatis apud *Merlin. dec. 520. alias decis. 59. par. 5. rec. num. 11. cum sequen. & in aliis*; Verùm id non obtinere observabam, quoniam hæc eadem difficultas excitatur, sed rejicitur in magistrali *decis. 21. Orshob. num. 18. cum seq.* Et merito, quoniam ut advertitur supra in hac materia regulandi proximitatem ex persona gravati vel gravantis, in *Romana fideicom. de Victorius disc. 23. & in aliis*, id procedit ad effectum excludendi eos qui cum gravante non connectentes, venirent ex sola proximitate gravati in exclusionem eorum qui utrique, præsertim verò testatori attinerent, atque hic est verus sensus hujus limitationis, secus autem ubi omnes concurrentes sunt æqualiter de genere, seu sanguine vel attinentia testatoris, solaque differentia est in gradu, cum tunc ex pluribus inconveniendis aliis resultantibus ex hujusmodi ordine retrogrado seu graduum revolutione, potissimè in fideicommissis perpetuis, in quibus testatores respexerunt ad tempus remotissimum, ac verisimiliter cogitarunt casum hujusmodi transitus eventurum non esse nisi post plura sæcula, omnino receptum sit, ac probabile, ut ex persona ultimi morientis successio regulari debeat, quamvis aliqua æquitas in contrarium obstaret, quando casus contingat de recenti, unde videatur resultare absurdum excludendi prædilectum ob remotiorem minus dilectum, quoniam in concursu inconvenientium tenenda est via, per quam minora resultant, ac etiam quia spectandum non est, quid casus dederit, sed quid verisimiliter testator cogitaverit.

AMERINA FIDEICOMMISSI DE IANFELICIBVS.

PRO

ANTONIO ET AGABITO
DE JANFELICIBVS

CVM

ZEPHERINA DE ZEPHERINA
RINIS.

*Casus decisus per Rotam pro Zepherina,
& postea concordatus.*

De eadem materia concursus feminarum
L 2 cum

cum masculis agnatis, quos testator in una parte, seu substitutionum ordine exclusit, An scilicet isti veniant sub genere masculino posito in conditione, in cujus defectum feminae vocatae sunt, vel potius exclusio in parte dispositiva influat etiam in partem conditionalem necne.

Et de doctrina *Cumani* in *l. cum ita*, An scilicet vocatio proximioris censeatur per vulgarem, vel per fideicommissariam.

S Y M M A R I U M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 **R**esolutio causa.
- 3 **Q**uod existentia personarum de genere posito in conditione impediatur substitutionem, licet illa non succedant.
- 4 **D**eclaratur secus esse ubi exclusio est generalis, & pro regula.
- 5 **A**n vocato secundogenito cum exclusione primogeniti succedat unigenitus.
- 6 **A**n intret limitatio de qua num. 4.
- 7 **D**e exclusione particulari in uno casu an operetur exclusionem a genere in alio casu.
- 8 **D**e invalida dispositione facta calore iracundiae.
- 9 **C**essat exclusio odiosa ob reconciliationem, & cessat causam odii.
- 10 **D**e theorica vel limitatione *Cumani*, an vocatio proximioris sit per vulgarem vel fideicommissariam.
- 11 **D**e theorica *Soccini* in *l. tolemus remissi. v.*
- 12 **D**e onere renovandi familiam in juncto seminis.

D I S C. XLIX.

Petrus Mathæus de Janfelicibus clericus, plures habens ex duobus fratribus prædefunctis nepotes, Agabito scilicet Joannem Felicem, & Ulixem filios Olympii, & Camillam filiam Vincentii, hæredem instituit solum Agabito, cui substituit ejus filios & descendentes masculos usque ad 200. annos eisque deficientibus vel non extantibus, substituit alios masculos proximiores supervenientes de agnatione & familia, exclusis tamen ab hac successione in omnibus & per omnia dicto Ulixæ, ejusque filiis, filiabus, & descendentes in infinitum; Et in eventum in quem non adessent masculi, vocavit filias feminas dicti Agabiti, & in earum defectum alias feminas proximiores descendentes ex agnatione & familia de Janfelicibus sub conditione assumendi dictæ familiæ cognomen; Obiit Agabitus primus hæres absque prole, unde propterea successit Joannes Felix frater tanquam proximior masculus, istoque etiam sine prole defuncto, scriptis hæredibus, Antonio, & Agabito dicti Ulixæ ex filio nepotibus, contra istos Zepherina filia dictæ Camillæ, prætendens dictam fideicommissariam successionem sibi apertam esse, judicium immisionis instituit coram A. C. ubi succubuit per absolutorem reis conventis concessam, Devoluta vero per appellationem causa in *Rota* coram Priolo, contrarium ad favorem Zepherinæ actricis pro concessione immisionis resolutum fuit sub die 9. Junii 1664. Adversus quam resolutionem concessa nova

audientia, cum occasione istam petendi plura de ista essent adversus decisionem difficultatem concordie qua mediante controversia fuisset.

In istis autem disputationibus, tam in *Rota* coram A. C. duo fuerunt articuli discussi, Primum an vocatio feminarum concepta in casu quo existent masculi de agnatione & familia, vocata esset, stante existentia prædictorum Agabiti, quamvis in dispositiva vocati non esset sed potius exclusi; Et secundò, an eadem vocatio feminarum in casu quo non adessent masculi defectos Agabito hæredem, ejusque filios descendentes esset per vulgarem, ita ut per existentiam dicti Joannis Felicis fratris evanuerit, ac hoc staret libera, vel potius per fideicommissariam.

Quatenus pertinet ad primum, scribens pro masculis reis conventis dicebam, quod licet in parte dispositiva, adhuc tamen eorum exclusionem de facto sufficiebat ad impediendam purificationem conditionis, sub qua vocatae erant feminae, cum conditionalibus spectetur nudum factum, vocato, an personæ de genere posito in conditione sint vocatae ac succedant necne, juxta firmam de 151. num. 1. par. 3. rec. & in *Romana* fideicommissaria coram Carillo inter suas dec. 266. impressa apud Manzium consult. 80. sæpius recepta, in casu cum testator cum verbis amplis ac effrenatis exclusisset Religiosos vel Moniales, ad hæc dictum fuit istorum existentia sufficere ad impediendam purificationem conditionis, in quo versum genus de sanguine testatoris postquam ut fieret casus substitutionis ad favorem quorundam priorum locorum, ac haberetur supra dicta prædicta in aliis.

Admititur dicta conclusio in decisione per regulam, sed admittitur quoque limitatio de recenti firmata in *Bononiensi* fideicommissaria de 17. Martii & 11. Decembris 1662 coram Boverio de qua supra disc. 40 ut secus dicendum sit, quod exclusio est generalis ac pro regula, & sic limitatur & absolvetur absque temporis limitatione, si enim exclusio in parte dispositiva importat dicitur exclusionem in parte conditionali, per ac si personæ exclusæ non essent in rerum natura quod etiam dictum fuit in *Imolen. successoria* de 17. Martii 1661. coram Bevilacqua, cum qua satis procedit fuit, utpotè edita in casu approximante, in quo testator vocaverat secundogenitum ejus fratris, successivè omnes ejus filios & descendentes masculos, quibus defectis vocavit sororem, exclusio per à dicta vocatione dicti fratris primogeniti, de cum casus dedisset, quod frater prædictus tantum tantum reliquisset, orta quaestione inter masculum ac feminam subsidiarie vocatam, prima vice sub die 14. Martii 1659. respondit pro masculo, quod rē impediens purificationem conditionis ac rē recedendo à resolutis, dixit contrarium ob multitudinem verborum, cum quibus dictus primogenitus exclusus fuit, unde propterea habendus est nullatenus extante, etiam ad effectum partem conditionalis.

Ista responsio ita simpliciter tradita mihi non satisfacerebat, quoniam etiam in casu dicta de 266. Carilli, exclusio religiosorum in parte dispositiva erat simplex ac indeterminata, atque cum verbis amplis, & tamen contrarium dictum fuit eo quia in proposito à parte dispositiva non

infertur ad conditionalem; Et quatenus pertinet ad præfatas auctoritates, circa decisionem, in dicta secunda *molén.* (in qua non scripti) nullum constitui potest fundamentum, quoniam in eo casu magis probabilis videtur prima resolutio ad favorem masculi, ut earundem decisionum contextus ostendit, magisque comprobatur illius causæ exitus, quoniam reposita causa super dubio an standum esset in primo, vel in secundo loco decisiis, nulla capta fuit resolutio, sed dictum quod iterum proponatur, quod arguit magnam difficultatem, atque solet esse vigilia revocationis, unde mulier quæ secundam decisionem obtinuerat, contenta fuit concordia, per quam obtinuit vix quartam, vel quintam partem ejus, quod erat in lite; Quatenus verò pertinet ad alias decisiones in *Bononiens. de Carentis*, ultra quod non omnimodam subsistentiam habere videntur ex deductis in eadem causa *dicti disc. 40.* ibi dici potest exclusionem femininarum esse pro regula, & per illarum omnimodam annihilationem stantibus illis verbis satis generalibus, *famine per niente*, quod in præfenti concurrere non videbatur, dum dicta exclusio restricta videbatur ad casum dispositivæ vocationis masculorum, in qua dicuntur illa verba, *exclusis tamen ab hac successione &c.* quali quod ad illum casum concursus cum aliis æque agnatis talis exclusio restricta sit; Et quamvis, ut in fine decisionis hujus causæ advertitur, ob amplitudinem illorum verborum, in *omnibus & per omnia*, exclusio percutere videatur quemcunque casum ad successionem in genere, nihilominus negari non posse dicebam id esse ambiguum, adque verba remanere æquivoca, ut propterea dici non posset exclusionem esse pro regula, & per viam generalis annihilationis.

Magis me torquebat consideratio, quod dicta exclusio esset in odium ob aliquas dicti *Ulixis* levitates juveniles cum patre avaro sene, quo casu verius est exclusionem particularem in uno casu influere generaliter ad universam dispositionem, ac non intrare conclusionem, ut exclusio particularis in una parte seu substitutionum ordine non influat ad exclusionem à comprehensione sub genere in alia parte vocato cum ita probetur generalis aversio testatoris ab illis personis, ita ex odio exclusis.

Ad evitandam hanc difficultatem deducebam ea quæ ex *Ruggerio consil. 17. num. 115. cum sequen. Menoch. consil. 544.* & aliis habentur apud *Allograd. consil. 55. num. 1. cum sequen. lib. 1.* super invaliditate hujusmodi dispositionum calore iracundiæ initarum; Agnoscebam verò durum esse hoc motivum sustinere, quando causa odii ac indignationis in testatore perseverasset usque ad obitum, cum nimium difficile sit istam conclusionem ad praxim reducere, ut de ea particulariter actum habetur in sua materia *sub titulo detestamentis*; Credebam tamen, etiam in sensu veritatis, motivum esse probabile stante subsequuta reconciliatione, ut in facto justificabatur, quodque revera dicta exclusio fuisset ex causa levi, unde verisimilis esset revocatio, potissimè quoad nascituros filios & descendentes culpæ incapaces; Atque quo magis in sequenti puncto super doctrina *Ciomani* Rota credidit ob enixam contemplationem agnationis & conservationem bonorum in ea, dictam vocationem proximioris de domo & familia habere tractum successivum, ac esse per fideicommissariam potius quam per vulgarem, eo magis me confirmabam in hoc motivo, atque credebam ex jam cessata causa odii & exclusionis, istam non esse adeò rigoroze ampliandam seu inter-

Cardin. de Luca de Fideicommissis.

pretandam, sed quod verisimiliter isti tanquam masculi ac de agnatione prius vocati censerentur, & sic etiam ad effectum dispositivæ, multo magis ad illum conditionalis, ut de mutatione voluntatis ob subsequutam reconciliationem, ac cessatam odii & indignationis causam habetur apud *Allograd. d. consil. 55. n. 26. cum seqq.* ubi concordantes,

Quoverò ad alterum motivum, An scilicet vocatio proximioris esset per vulgarem vel per fideicommissariam, quamvis ego scribens pro reis contentis tanquam Advocatus insisterem in regula, ut cessantibus conjecturis censeatur per vulgarem magis quam per fideicommissariam, atque negarem adesse conjecturas tales, quæ limitationem regulæ inducerent, ut de dicta regula & limitatione habetur particulariter actum infra *Ariminen fideicommissi de Bartoluis disc. 92.* & in aliis, Reflectendo tamen ad veritatem, probabilis visa est limitatio, ob enixam contemplationem agnationis etiam per artem, cum prohibitionem alienationis bonorum, ac explicata voluntate illorum continuationis per annos 200. ac etiam quod verbum *non extantibus* importaret extantium gravamen juxta theoreticam *Soccin. in l. solemus num. 6. ff. d. cond. & demonstr. de qua particulariter infra in Placentina disc. 89. & in aliis*, sed bene hæc omnia influere credebam ad primum punctum pro vocatione ac prædilectione dictorum agnatorum, neglecta dicta exclusionem esse verisimili voluntate ob cessatam ejus causam ut supra.

Expertus autem fui in ista causa in praxi id quod juxta mores Italiæ improprium esse advertitur supra in *Neapolitana fideicommissi de Lamaris disc. 34.* quod scilicet etiam in feminis demandaretur artificialis renovatio familiæ ita in hac dispositione demandata; Credebam autem rectè cadere illam suppletionem voluntatis, de qua infra in *Tuderrina fideicommissi de Acursis disc. 115.* quod scilicet testator talem renovationem magis demandaverit in feminarum virtis vel filii, ut ita finis ab eo desideratus obtineretur, juxta casum de quo supra in *Romana fideicom. de Baldassini disc. 45.* cum revera juxta Italiæ mores in feminis id nullius sit operationis, ut dicto *disc. 34.* ubi quod procedat juxta mores Hispaniæ.

ROMANA
PRIMOGENITVRÆ
DE CAPISVCCHIS.

Discursus pro veritate.

Vocatis ad fideicommissum vel primogenituram illis de familia, quinam veniant, An illi de effectiva tantum, vel etiam de contentiva; Et quatenus etiam ista vocata censeatur, quibusnam conveniat; Et an omnes idem cognomen eademque Insignia

L 3

gestan-

LUCA
de
amentis
cat
CVI
9